

**KESUSASTERAAN MAHUA
YANG BERTEMAKAN
CINTAI ALAM SEKITAR**

OLEH

TAN LIP THONG

NO. MATRIK : AGB99013

DISERTASI YANG DISERAHKAN UNTUK MEMENUHI SYARAT

IJAZAH SARJANA SASTERA

UNIVERSITI MALAYA

MEI 2004

ABSTRACT

This thesis is a study of the concept of environmental conservation in the Mahua Literature (Malaysia Literature in Chinese) from 1989-1999.

Chapter one is an introduction to the rise of the environmental conservative movement in the west, due to the ill-effects of industrial development. Malaysia, as a developing country, has also been facing the environmental hazard, therefore, the concept of environmental conservation should be highlighted in our society. This chapter also reveals several negative environmental impact which had been experienced by the Malaysian people and reflected in the Mahua Literature. Besides, the objective, methodology, scope of research, as well as the problems arising are also explored in this chapter.

Chapter two introduces some previous research findings related to this study. The background of the Mahua writers mentioned in this thesis are also analysed.

Chapter three focuses on several environmental incidents which have taken place within the previous decade, and the perception of the Mahua writers towards these incidents.

Chapter four points out several environmental issues which have triggered the anxiety of the Mahua writers and expressed in their works. These issues comprise of deforestation, river pollution, ecological destruction, social symptoms after urbanization, the impact of dam-building and the delima faced by the native people, etc.

Chapter five depicts the nostalgia towards the natural life, according to the proses of Mahua writers.

Chapter six is the case studies of five major writers actively involved in

writing environmental issues. The five writers selected are Pan Yutong, Ho Nai Kin, Bi An, Gao Yumei and Chen Lanzhi. Their scopes of writing are unique as they incorporated the elements of humanity into their literary works. Their contributions in promoting the concept of environmental conservation are significant.

Chapter seven is the conclusion of the thesis. In this chapter, suggestions for further improvement of environmental literature are elaborated in detail.

ABSTRAK

Sastera Mahua merupakan karya sastera yang dihasilkan dengan penggunaan Bahasa Tionghua sebagai bahasa pengantar dalam masyarakat Tionghua di Malaysia. Fokus kajian disertasi ini tertumpu pada konsep kesedaran pemeliharaan alam sekitar yang disalurkan melalui Sastera Mahua bagi tempoh tahun 1989 hingga 1999.

Bab pertama disertasi ini merupakan pengenalan ringkas berkenaan proses perkembangan dan gerakan pemeliharaan alam sekitar di negara barat. Oleh sebab negara kita sedang menuju ke arah urbanisasi dan industrialisasi, kesedaran pemeliharaan alam sekitar ini harus disalurkan di kalangan masyarakat. Bab ini juga mengandungi pokok persoalan pemeliharaan alam sekitar yang diutarakan oleh pengarang sastera Mahua, objektif kajian dan metodologi, skop penyelidikan, masalah yang dihadapi dan ditangani.

Bab kedua menganalisa bahan-bahan rujukan, artikel dan buku bersiri serta latar belakang penulis-penulis Mahua yang memprihatin isu pemeliharaan alam sekitar.

Bab ketiga membentangkan insiden-insiden alam sekitar dalam karya-karya sastera Mahua yang berlaku di negara kita dalam tempoh sedekad ini.

Bab keempat memfokuskan isu-isu alam sekitar dalam sastera Mahua, dan menganalisa bagaimana sikap pengamatan dan perasaan para penulis sastera Mahua yang sensitif terhadap perubahan alam semula jadi yang sungguh merunsingkan mereka. Antaranya, isu itu termasuk kesan penerokaan hutan, pencemaran sungai, kemusnahan sistem ekologi, gejala negatif urbanisasi, kegelisahan dan kekhuatiran peribumi yang timbul akibat pembinaan empangan.

Bab kelima memfokuskan rasa nostalgia masyarakat terhadap alam semula jadi dan kampung halaman, sekumpulan prosa sastera Mahua telah dibentangkan untuk menggambarkan pemandangan ini.

Bab keenam memaparkan karya-karya dan pencapaian lima orang penulis sastra Mahua yang terkenal secara kajian khas untuk mendedahkan objektif penulisan mereka yang kebanyakannya tertumpu kepada isu pemeliharaan alam sekitar. Mereka terdiri daripada Pan Yutong 潘雨桐, Ho Nai Kin 何乃健, Bi An 彼岸, Chen Lanzi 陈兰芝 dan Gao Yumei 高玉梅.

Bab ketujuh merupakan kesimpulan disertasi ini. Di samping itu, usaha-usaha dan hala tuju proses perkembangan sastra Mahua juga disarankan dalam bab ini.

PENGHARGAAN

Terlebih dahulu saya ingin mengambil kesempatan ini untuk merakamkan setinggi-tinggi penghargaan kepada penyelia disertasi saya Prof. Madya Dr. Soo Khin Wah 苏庆华, yang telah banyak menghulurkan bantuan kepada saya sejak permulaan penyelidikan ini dijalankan, sama ada dari segi format penulisan atau isi dan metodologi disertasi ini. Beliau juga memberi cadangan-cadangan yang membina kepada saya dalam tempoh permulaan kajian ini.

Selain itu, saya juga ingin merakamkan setinggi-tinggi penghargaan kepada Encik Ho Nai Kin yang telah memperkenalkan pelbagai bahan bacaan biologi dan ekologi berbahasa Inggeris atau Bahasa Melayu dan Encik Antony Goh 吴崇海, yang membekalkan saya dengan pelbagai maklumat berhubung pemeliharaan alam sekitar dari kementerian kerajaan. Saya juga ingin merakamkan penghargaan saya kepada Encik Poh Seng Titt dari Mentor Publising Sdn Bhd yang telah membantu saya menempah karya-karya sastera yang berkaitan dengan isu kajian saya. Ucapan terima kasih juga saya sampaikan kepada Dr. Pan Yutong dan Encik Ding Yun 丁云 yang telah banyak membekalkan saya keratan akhbar untuk menambahkan lagi bahan kajian saya.

Tidak lupa saya mengucapkan terima kasih kepada Encik Zhang Yongxiu 张永修, Puan Wu Liqing 吴丽青, Encik Lee Kim Chong 李锦宗, yang telah meminjam kepada saya bahan rujukan yang memperkaya pelbagai ilmu pengetahuan dalam kajian saya.

Terima kasih kepada pegawai-pegawai dan kakitangan Perpustakaan Universiti Malaya, Pusat Penyelidikan Maklumat Masyarakat Cina, Perpustakaan Negeri Sarawak, Perpustakaan Majlis Bandaraya Kuching Selatan, Perpustakaan Dewan Bahasa dan Pustaka Cawangan Sarawak, Perpustakaan Kolej New Era dan Perpustakaan Kolej Selatan atas bantuan dan kerjasama mereka yang diberi kepada saya semasa pengutipan data kajian saya.

Kepada Puan Tee Leyok Poo 郑玉宝, rakan sejawatan saya yang sudi membantu dari segi penulisan Bahasa Melayu saya, juga diucapkan terima kasih.

Akhirnya, saya terhutang budi kepada ahli keluarga saya atas pengorbanan mereka. Sokongan sepenuhnya daripada mereka menjadi peniup semangat kepada saya sepanjang masa penyelidikan ini dijalankan.

KANDUNGAN

	Halaman
ABSTRACT	i
ABSTRAK	iii
PENGHARGAAN	v
KANDUNGAN	vii
SENARAI JADUAL & CARTA PAI	x
BAB 1: PENGENALAN	1
1.1 Asal Usul Sastera Pemeliharaan Alam Sekitar.....	1
1.2 Objektif Dan Metodologi.....	8
1.2.1 Tujuan Kajian.....	8
1.2.2 Metodologi Penyelidikan.....	8
1.3 Masalah-Masalah Yang Dihadapi.....	9
BAB 2: ANALISA BAHAN RUJUKAN DAN LATAR BELAKANG PENULIS-PENULIS SASTERA MAHUA	11
2.1 Buku Bersiri Dan Artikel Rujukan.....	11
2.2 Latar Belakang Penulis-Penulis.....	17
BAB 3: INSIDEN-INSIDEN ALAM SEKITAR YANG TERGAMBAR DALAM KARYA-KARYA SASTERA MAHUA	24
3.1 Peristiwa Penanaman Sisa-Sisa Toksik di Papan dalam Karya-Karya Sastera Mahua.....	25
3.2 Insiden Keruntuhan Kondominum.....	29

3.3	Rembesan Jerebu.....	30
3.4	Virus Nipah.....	32
BAB 4:	ISU-ISU ALAM SEKITAR YANG DIPAPARKAN DALAM KARYA-KARYA SASTERA MAHUA.....	37
4.1	Kesan Penerokaan Hutan.....	37
4.2	Pencemaran Sungai.....	44
4.3	Kemusnahan Sistem Ekologi.....	49
4.4	Gejala Negatif Urbanisasi.....	57
4.5	Kegelisahan Peribumi di Kawasan Pedalaman.....	61
4.6	Kekhuatiran Terhadap Pembinaan Empangan.....	67
4.6.1	Cerpen “Alternatif Nuing” oleh Huang Zerong	68
4.6.2	Cerpen Ding Yun Yang Berjudul “Kesuraman Hutan Tropika”.....	71
4.6.3	Prosa Wan Ran Yang Berjudul “Sepucuk Warkah Riak Air”.....	74
4.6.4	Prosa Zheng Qiuxia Yang Berjudul “Roh Kali-Kali”.....	75
BAB 5:	NOSTALGIA TERHADAP ALAM SEMULA JADI DAN KAMPUNG HALAMAN.....	77
5.1	Prosa Liu Huihua Berjudul “Kejernihan Anak Kali-Kali di Pinggiran”	78
5.2	Prosa Yin Xin Yang Berjudul Panorama Bendang Menghijau”	78
5.3	Prosa Yang Guilian Yang Berjudul “Aku Beradu Di Pangkuan Alam”	80
5.4	Prosa Chen Die Yang Berjudul “Catatan Rutin Kehijauan”... ..	81
5.5	Prosa Jiang Zhenxian Yang Berjudul “Panorama Dusun”.....	82
5.6	Prosa Wen Zheng Yang Berjudul “Anak Bukit Terpacak Tegap”	83
BAB 6:	TINJAUAN BEBERAPA TOKOH PENULIS DAN KARYA-KARYA MEREKA.....	85

6.1	Pan Yutong.....	85
6.1.1	“Ikan Yu di Kali-Kali”.....	87
6.1.2	“Legenda Persisiran Sungai”.....	90
6.1.3	“Mambang Musim Kemarau”.....	92
6.1.4	“Penunggu Bukit”.....	93
6.1.5	Rumusan.....	96
6.2	Ho Nai Kin.....	96
6.2.1	Pengenalan Nilai Sains.....	97
6.2.2	Konsep Yang Bercirikan Nilai Keagamaan.....	98
6.2.3	Humanisme.....	99
6.3	Bi An.....	100
6.4	Gao Yumei.....	102
6.5	Chen Lanzhi.....	103
 BAB 7 KESIMPULAN.....		 106
 LAMPIRAN 1.....		 112
 LAMPIRAN 2.....		 113
 LAMPIRAN 3.....		 114
 LAMPIRAN 4.....		 115
 LAMPIRAN 5.....		 116
 BIBLIOGRAFI.....		 117

SENARAI JADUAL & CARTA PAI

Jadual 1 :	Senarai Buku Bersiri Terbitan Mentor Publishing Sdn Bhd....	11
Jadual 2 :	Senarai Rencana Khas Dalam Akhbar.....	13
Jadual 3 :	Bilangan & Jenis Kerjaya Para Penulis Sastera Mahua Pemeliharaan Alam Sekitar	18
Jadual 4 :	Senarai Nama & Peratusan Para Penulis Sastera Mahua Pemeliharaan Alam Sekitar Dalam Bidang Pendidikan Dan Persuratkhabaran.....	19
Jadual 5 :	Senarai Penulis-Penulis Sastera Mahua Pemeliharaan Alam Sekitar Mengikut Pengagihan Umur, Jantina Dan Pembahagian Zon Geografi.....	21
Carta Pai 1 :	Peratusan Jenis Kerjaya Para Penulis Sastera Mahua Pemeliharaan Alam Sekitar.....	18